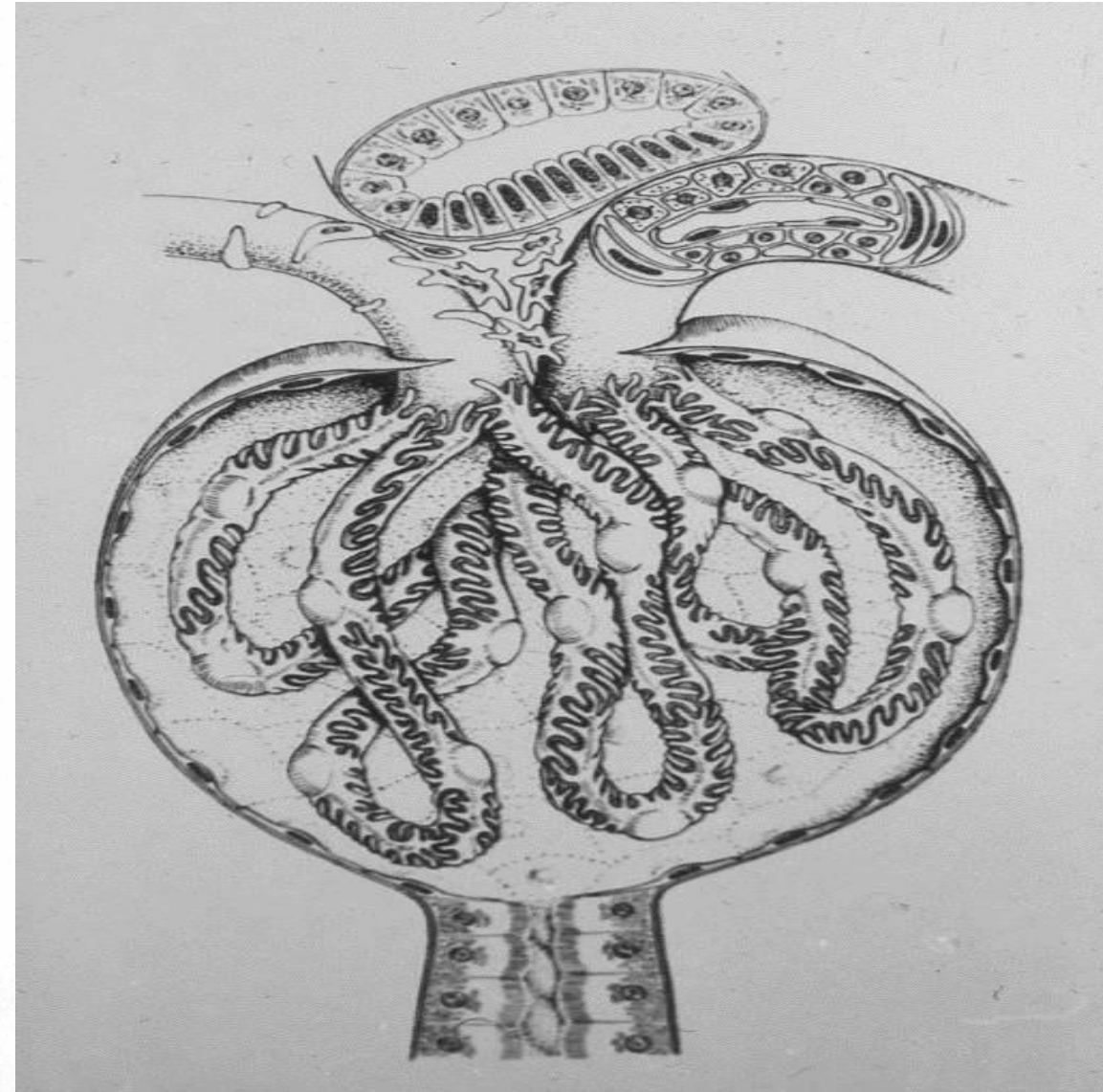
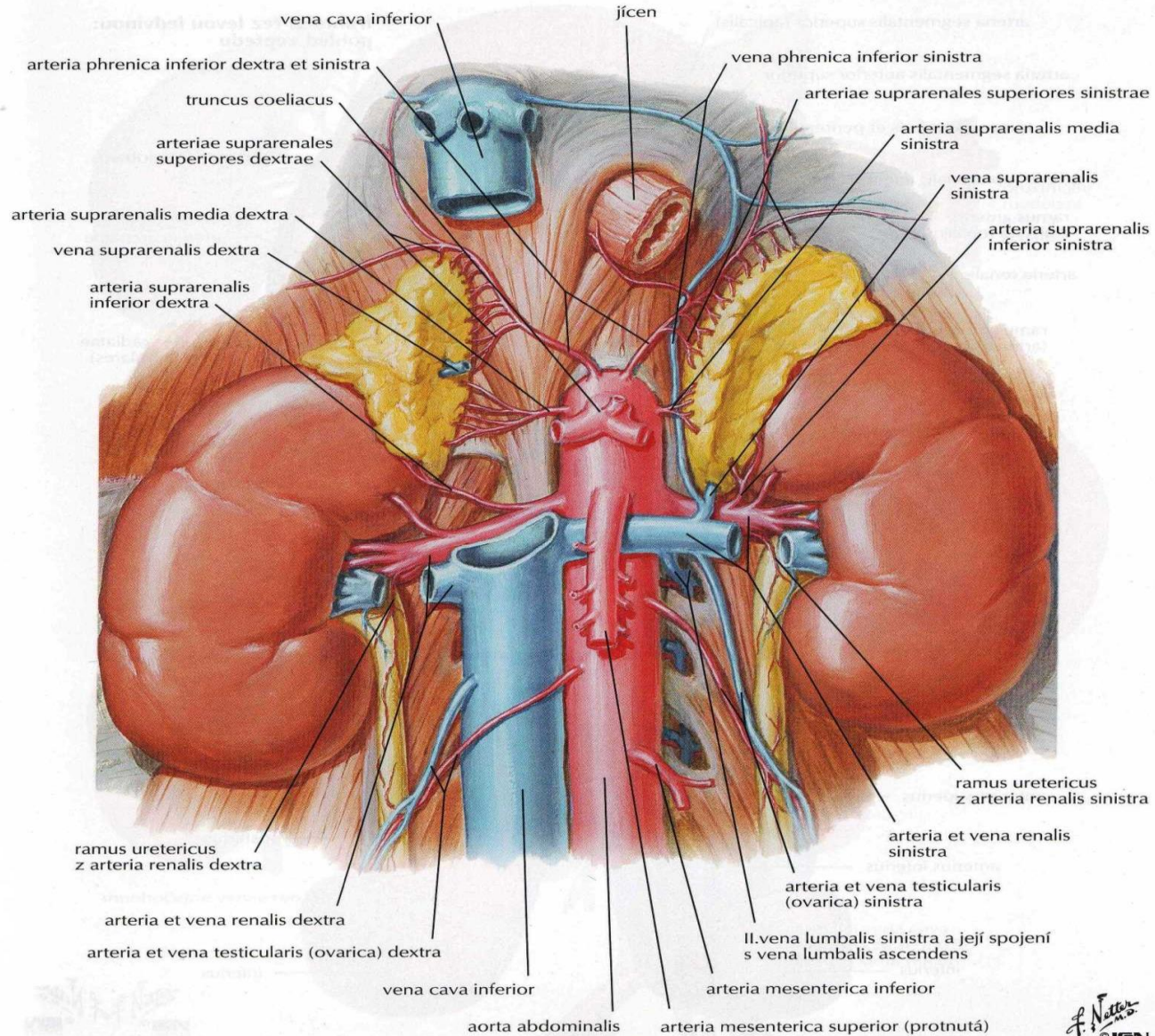

Močový systém

MUDr. Richard Becke

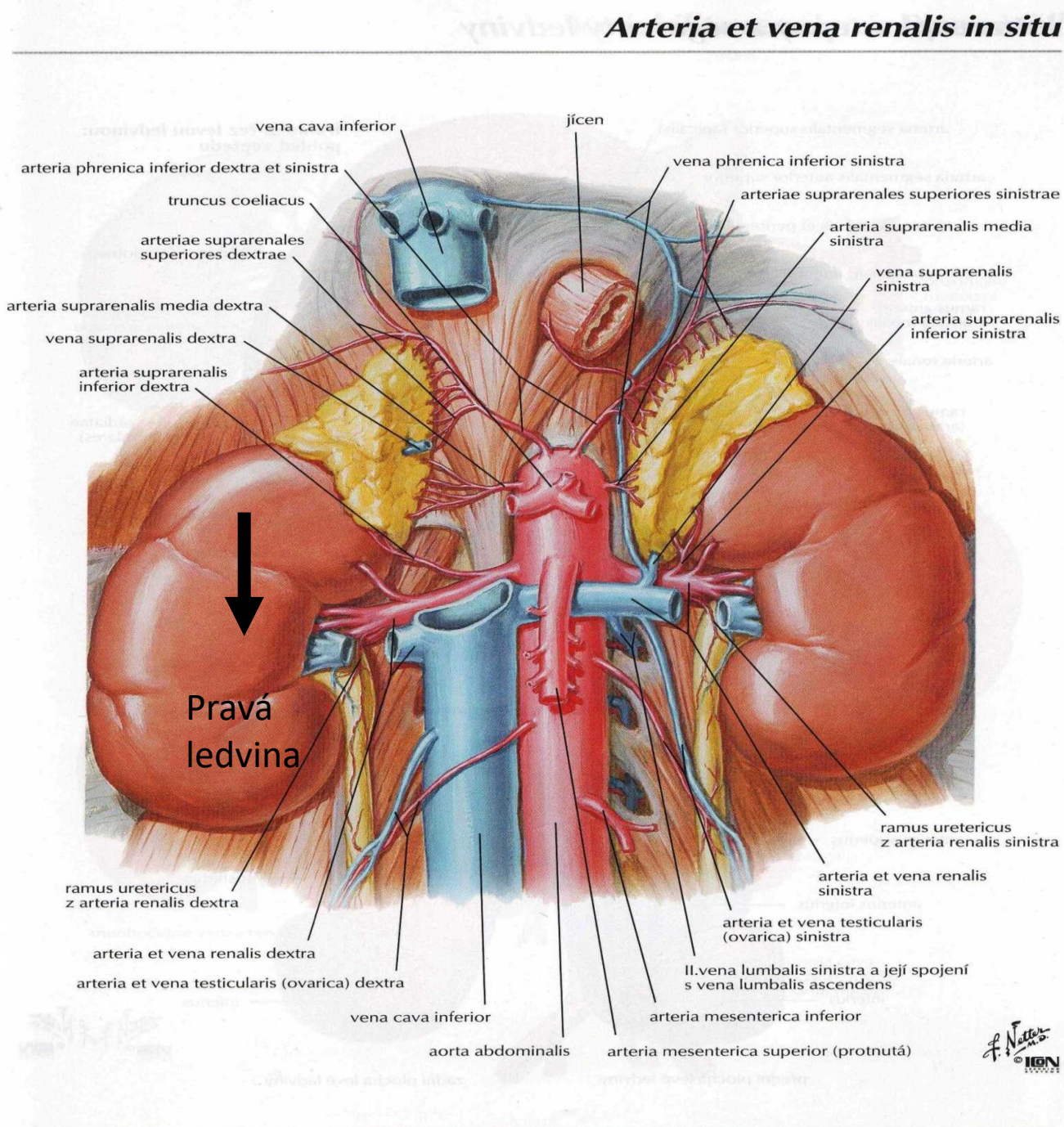

Ledvina řec. nefros

Nejdůležitější
vylučovací
párový orgán

Udržování
homeostázy

Endokrinní
funkce

Ledviny:

Uložení

Retroperitoneálně

Výška : 12 cm

Šířka : 6 – 7 cm

Tloušťka : 3 cm

Obaly ledviny :

Capsula adiposa

renis (tukové vazivo)

Capsula fibrosa

renis : kolag. vazivo

Hilus ledviny

Výše : L1

Leží ve výši :

Th12 až L2

Barva :

červenohnědá

Uložení ledvin : retroperitoneálně !!!!!

Retroperitoneum je prostor mezi parietálním listem peritonea a zadní stěnou břišní

Vyplněno řídkým kolagenním vazivem a tukovým vazivem.

Leží zde retroperitoneální orgány : např. primárně retroperitoneální jsou ledviny, např. sekundárně retroperitoneální je pankreas , duodenum

Frontální řez ledvinou :

Lze vidět :

a)Kůra (cortex renalis) u člověka asi 5 – 7 mm tlustá ,je světlejší

b)Dřeň (medulla renalis) , barvou tmavší , pyramides renales , kuželovité útvary

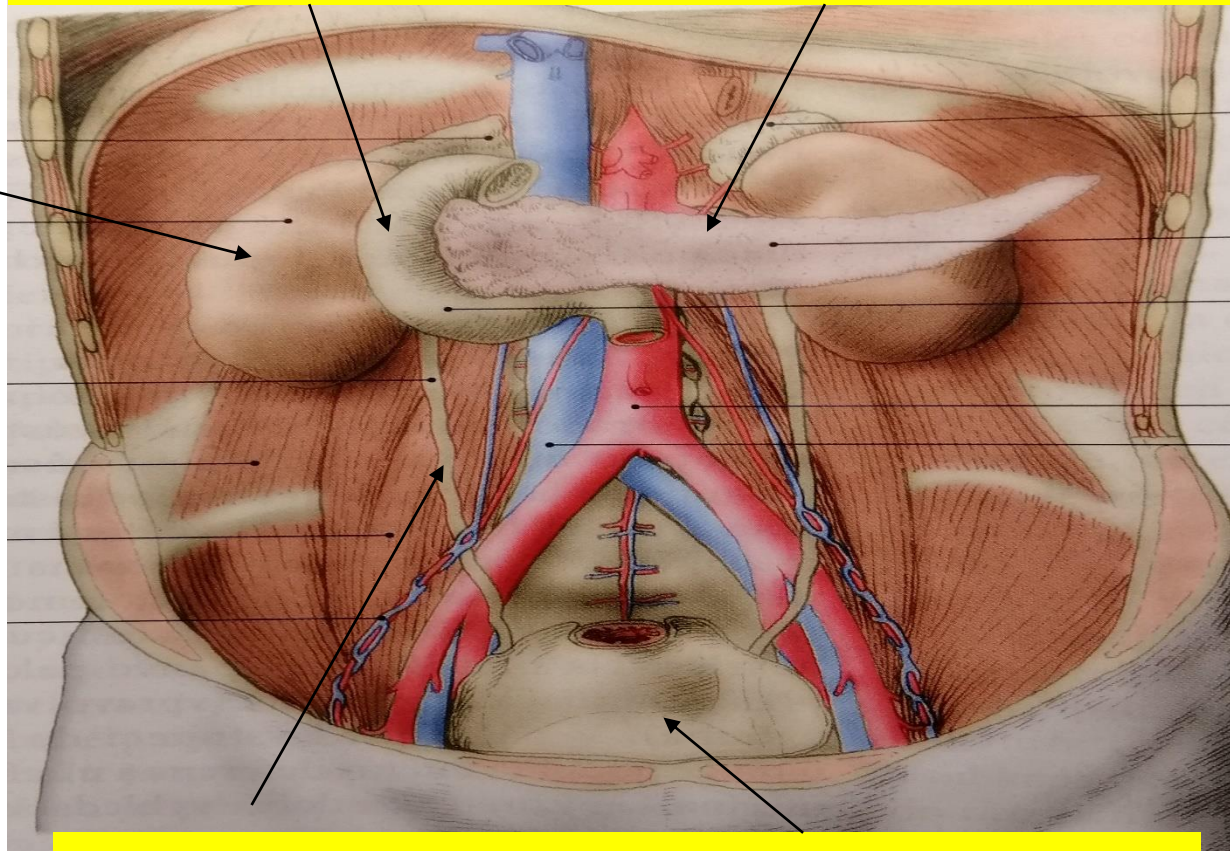
c)Calices renales Tj. : malé kalichy a velké kalichy , pánvička ledvinná

**Retroperitoneum – orgány zde uložené
Tzv. primární a sekundární orgány**

Duodenum

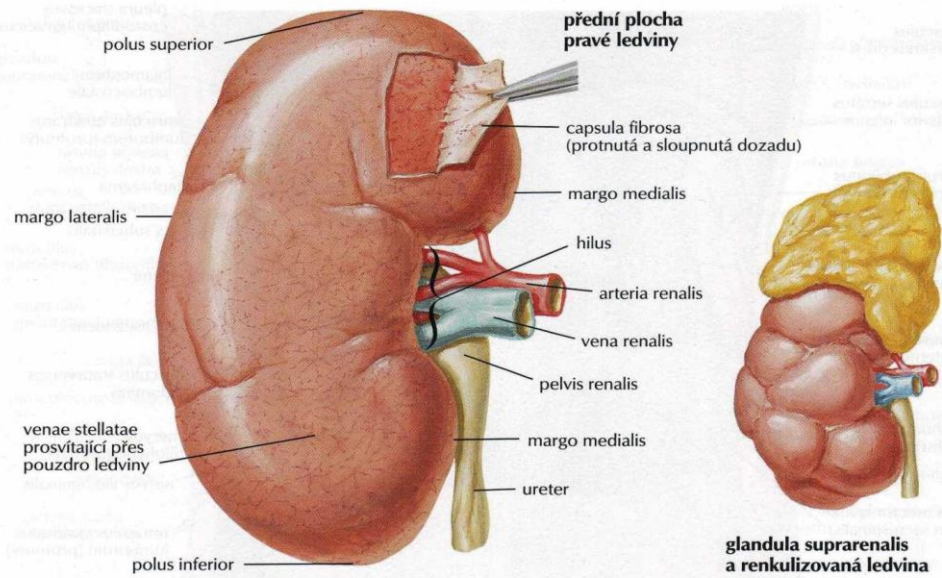
Pankreas

**Ledviny a
Nadledviny
/ primární /**

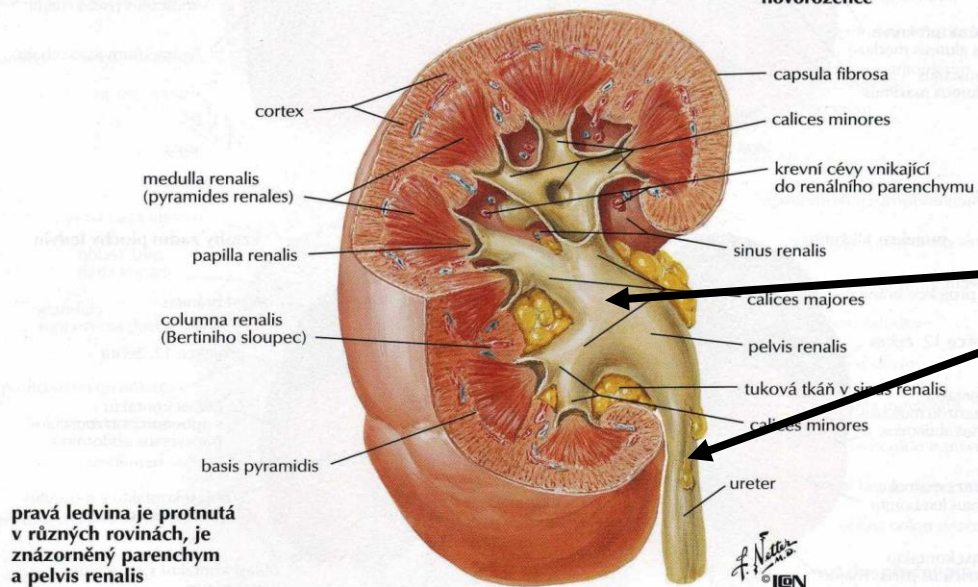
Pravý a levý močovod , močový měchýř

Makroskopická stavba ledvin

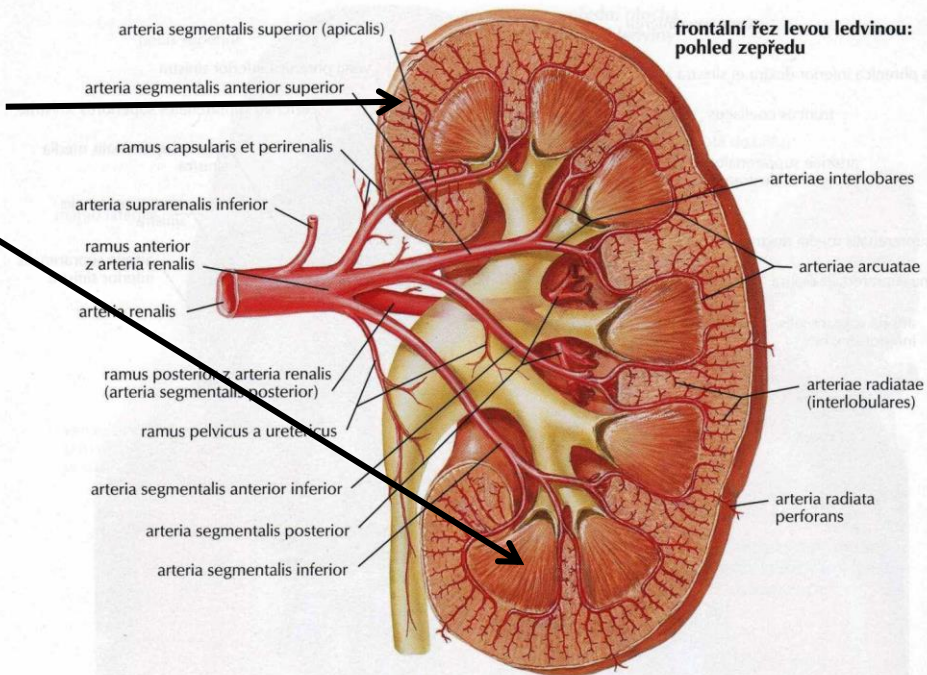
Kůra ledvin
Dřeň ledvin

Pánvička ledvinná
Močovod
/ Ureter /

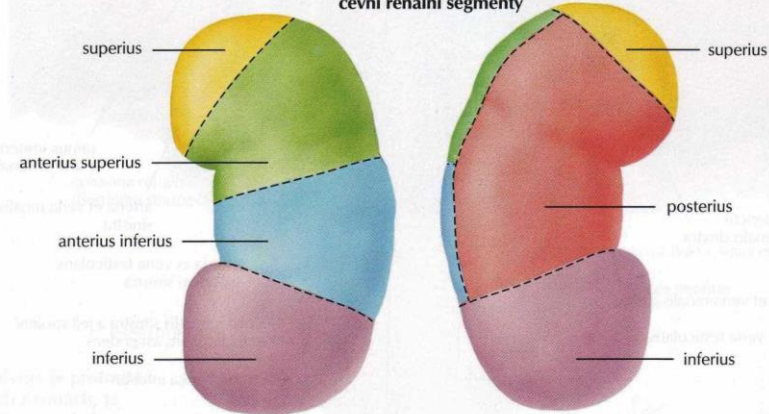

pravá ledvina je protnutá v různých rovinách, je znázorněný parenchym a pelvis renalis

Intrarenální tepny a segmenty ledviny

cévní renální segmenty

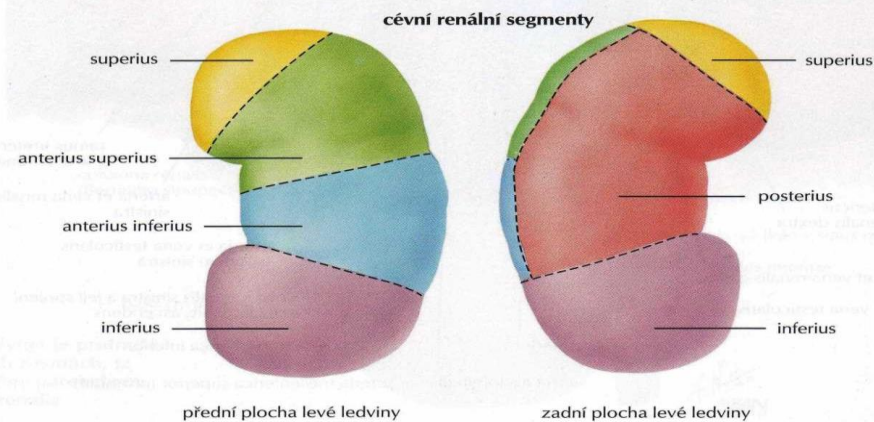
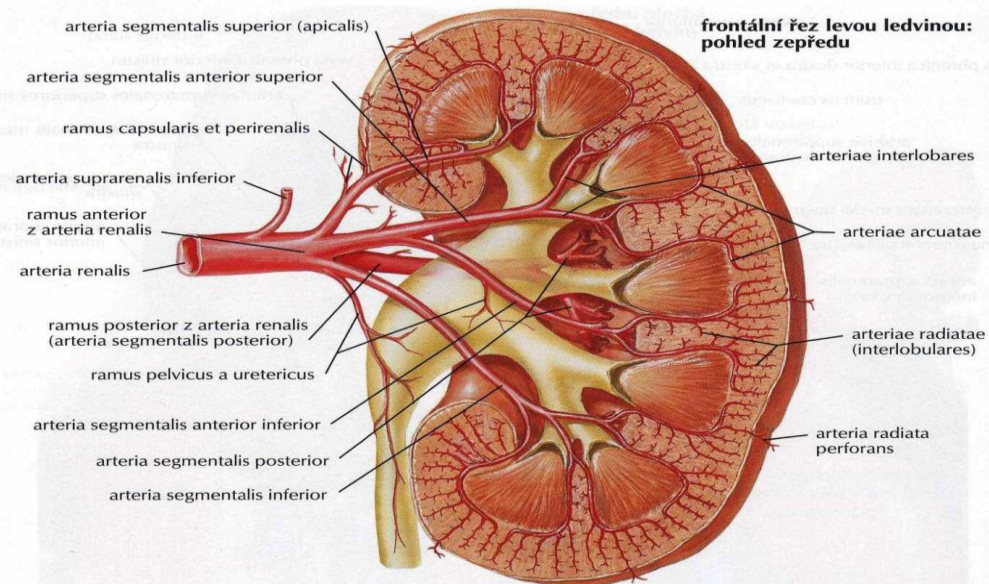
Segmenty ledviny zásobené artériemi

Segmenty ledviny dle cévního zásobení

- 1. Horní segment
- 2. Přední horní segment
- 3. Přední dolní segment
- 4. Dolní segment
- 5. Zadní segment

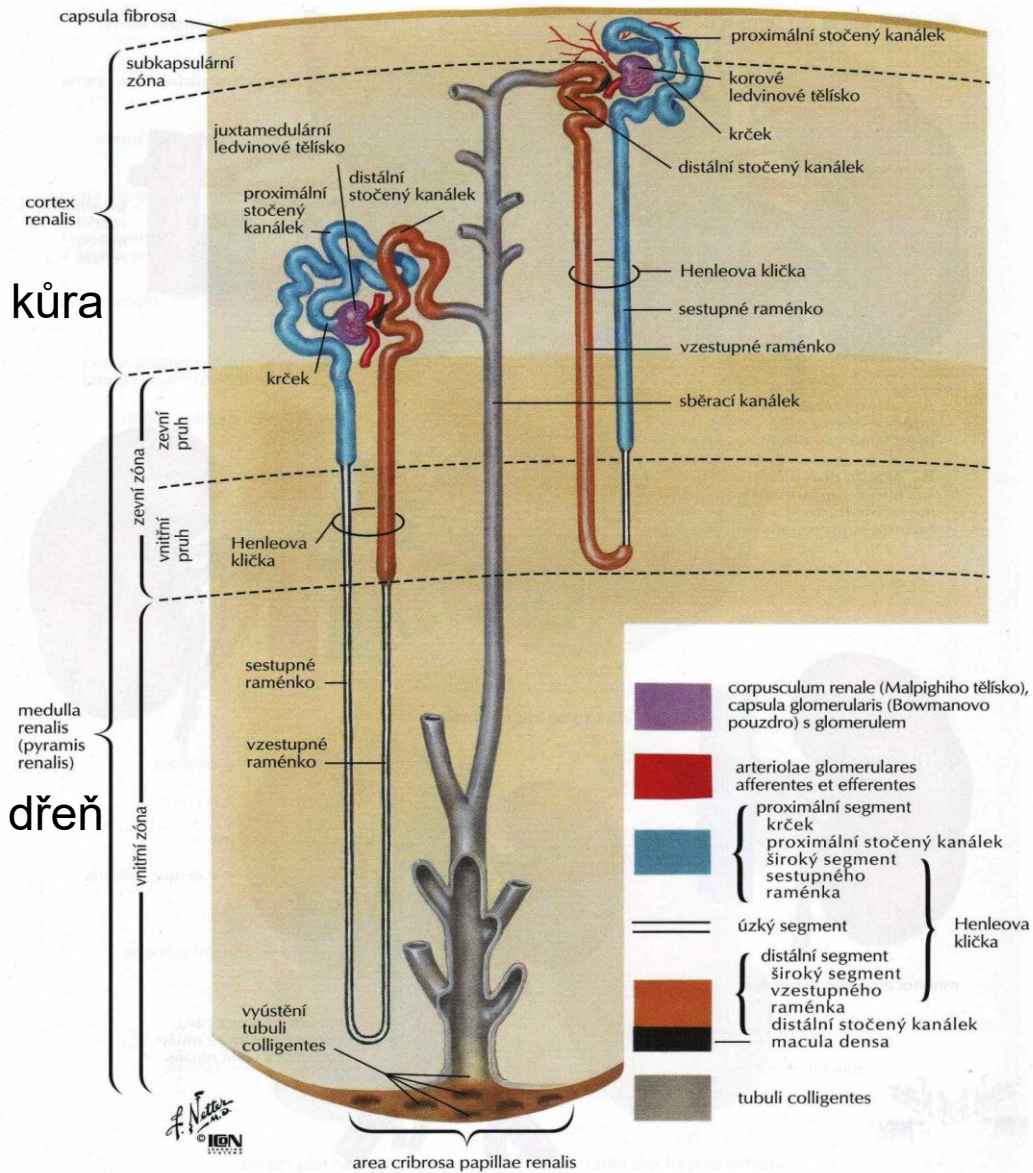
- Arteria renalis se dělí
- na segmentové větve
- před vstupem do hilu
- ledviny.

Intrarenální tepny a segmenty ledviny

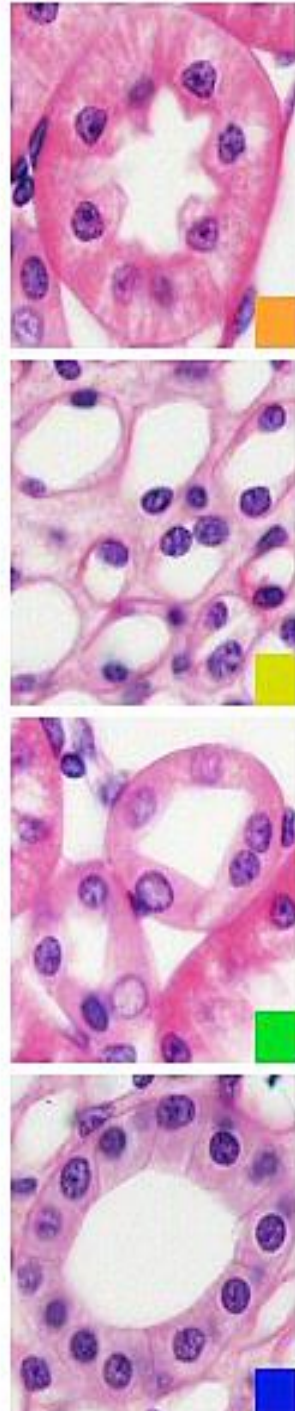
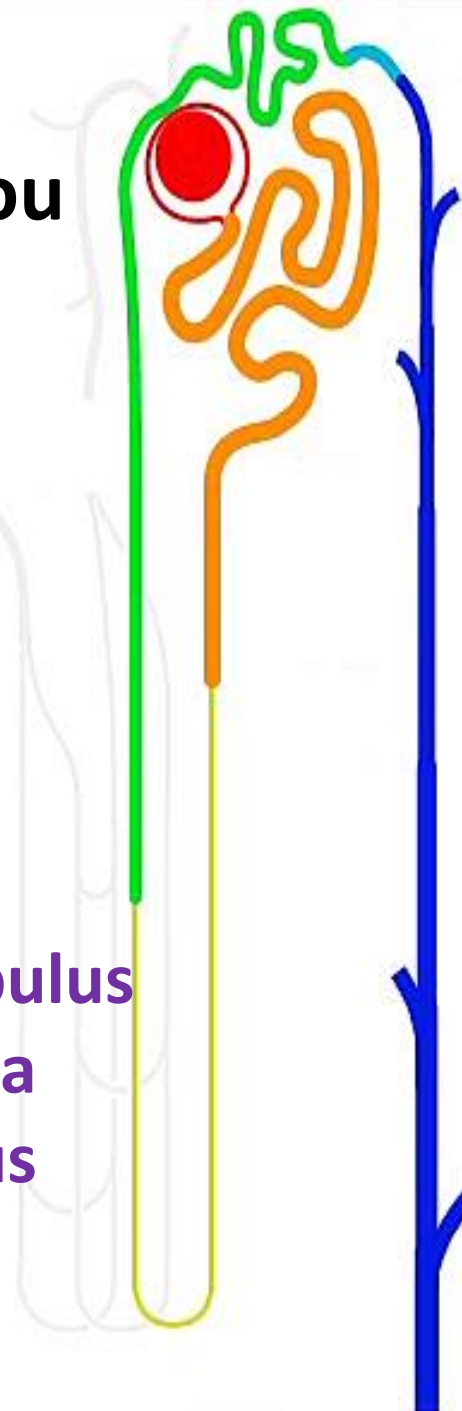
Průtok krve ledvinami

- 1,2 – 1,3 litru krve / za 1 minutu
- Tj. **150 – 180 litrů / 24 hodin**
- (to je 25 % klidového srdečního výdeje)
- 18 ml kyslíku / 1 minutu.

- Normální filtrace z krve je :
- **1,5 ml / 1 sekundu**
- 160 – 180 litrů se přefiltruje primární moči / 24 hod.
- Resorpce z primární moči zpět do krve a
- sekundární moči je přibližně : 2,0 – 2,5 litru / 24 hodin

Základní morfologickou a funkční jednotkou je NEFRON (má 4 části)

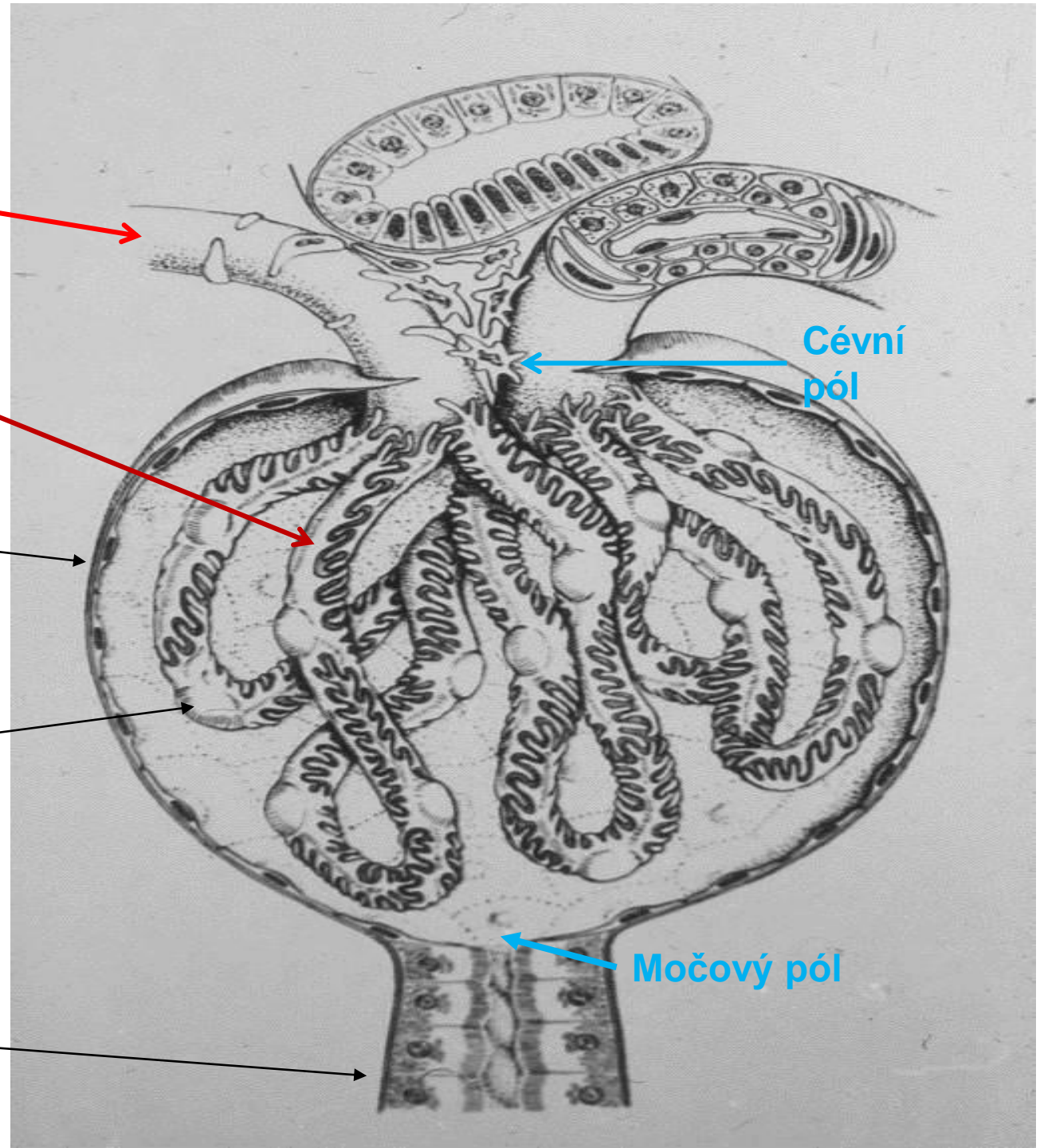
**Corpusculum renis,
Proximální tubulus
Henleova klička
Distální tubulus**

Corpusculum renis

- 1/ Vas afferens , vas efferens - obě arterioly – cévní pól tělíska
- 2/ glomerulum – klubíčko kapilár
- 3/ Bowmanovo pouzdro – má parietální list
- / jednovrstevný plochý epitel / a má viscerální list – na povrchu kapilár – reprezentují ploché buňky – pódocyty. (primární výběžky a sekundární výběžky – pedikly , Filtrace krve.
- Močový pól – primární moč / filtrát / odtéká do proximálního tubulu.

Cévní zásobení ledviny a glomerulů

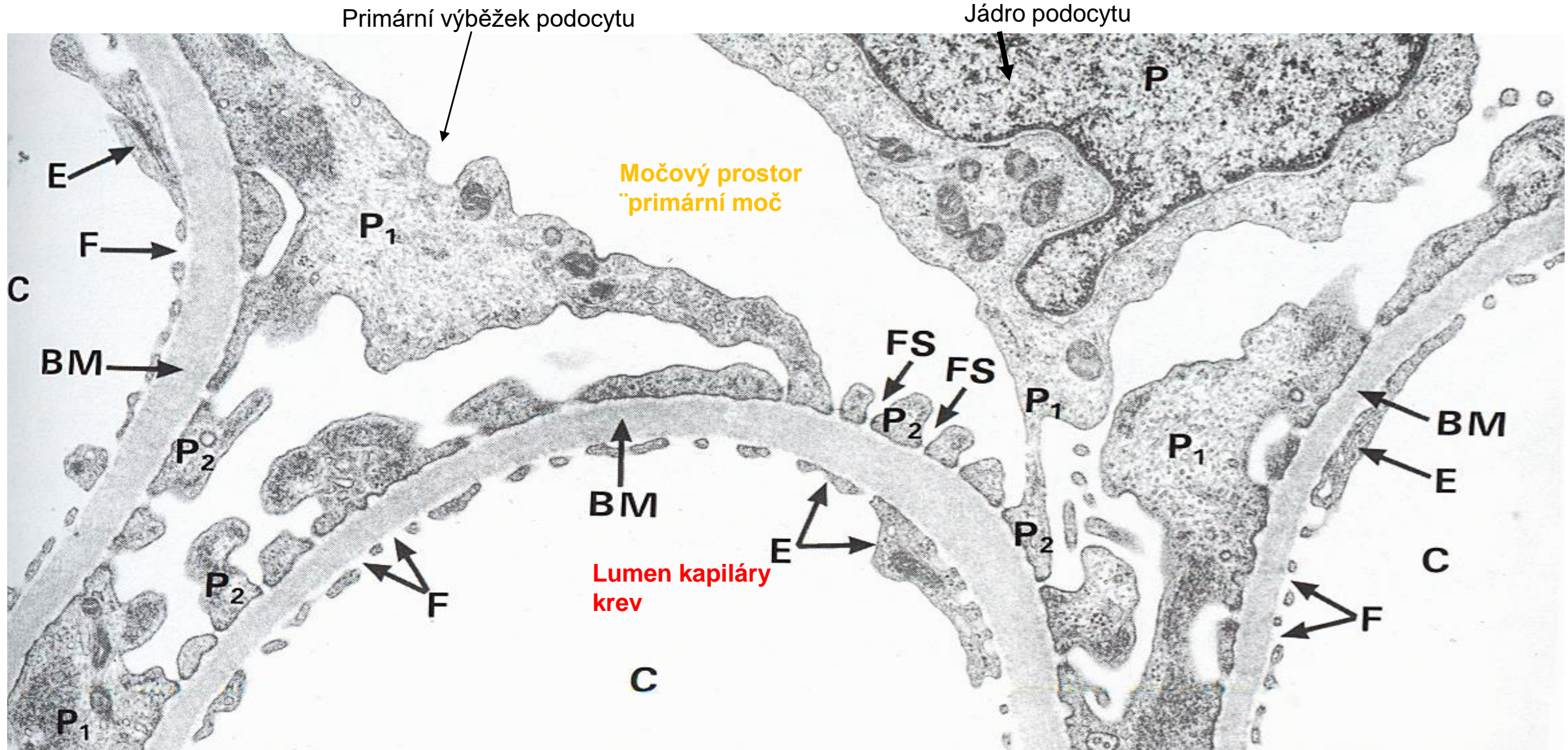
- A. renalis dextra et sinistra / z aorta abdominalis ke každé ledvině /
- Segmentované tepny / 5 vlevo a 5 segmentů vpravo /
- Aa. Lobares a jejich větve Aa. Interlobares – běží ke kůře.
- Aa. Arcuatae a z nich Aa. Interlobulares – míří do kůry ledviny.
- Z nich :
- Arterioly – Afferentní arterioly k ledvinným tělískům
- a Efferentní arterioly odvádějí krev od tělísek.

- Kapiláry kolem proxim. tubulů a Henleových kliček, distálních tubulů

Hemo – urinární bariéra / kapiláry s póry, splynuté laminy basalis ,pedikly pódocytů/, póry u kapilár – zde chybí diafragma

Fenestrované kapiláry , póry : 70 – 90 nm – chybí diafragma / E / , /F/ - fenestrace , pór v endotelové b.

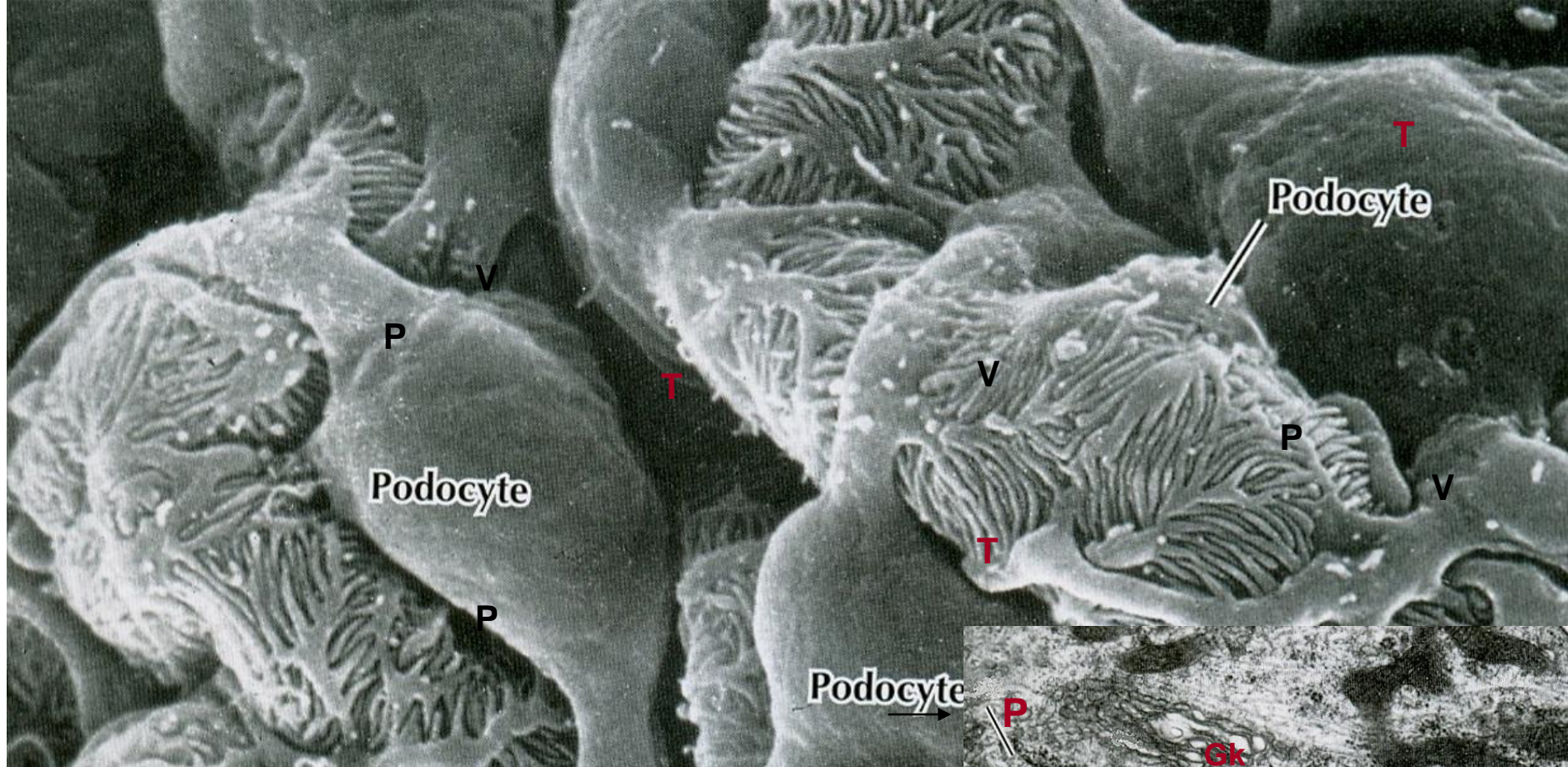
Basální membrána pódocytu a endotelové buňky / BM /

Mezi pedikly prostor okolo 25 nm./ tenká diafragma / pedikly P2 , FS – filtration slit /

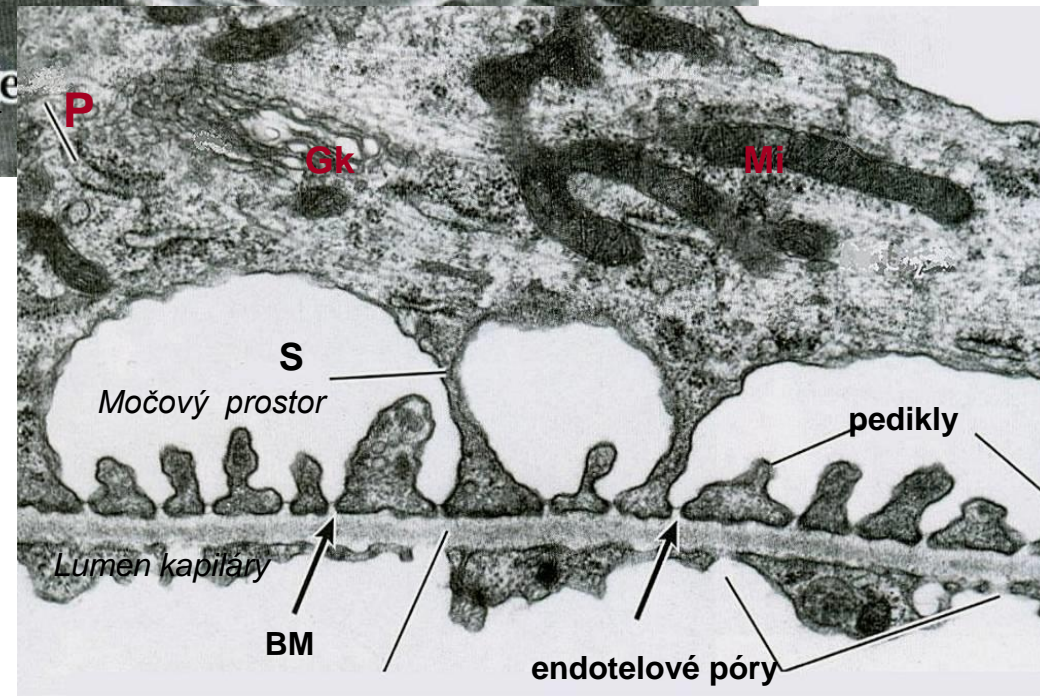
Elektronogram
SEM
Netter's Essential
Histology, 2008

T = tělo podocyty
s jádrem
V = primární výběžek
P = interdigitující
sekundární
výběžky

Podocyty jsou modifikované epitelové buňky, jejichž **tělo (T)** se větví v několik silnějších **primárních výběžků (P)**, které vyběhají v mnohočetné **sekundární výběžky (P)**. Sekundární výběžky, pedikly (S) obemykají kapiláry a jsou připevněné k jejich zevnímu povrchu rozšířenou nožkou. **Pedikly** jsou zakotveny do glomerulární bazální membrány (BM), která vznikla spojením bazálních membrán epitelu a endotelu. Tělo podocytů a primární výběžky se nedotýkají bazální membrány. Cytoplasma výběžků podocytů obsahuje četná aktinová filamenta a mikrotubuly.

Šípky = filtrační (interpedikulární) štěrbiny, které jsou přemostěné tenkou membránou (tloušťka okolo 7 nm)

Dialýza – proces, při které jsou odděleny látky s různou rozpustností a velikostí molekul

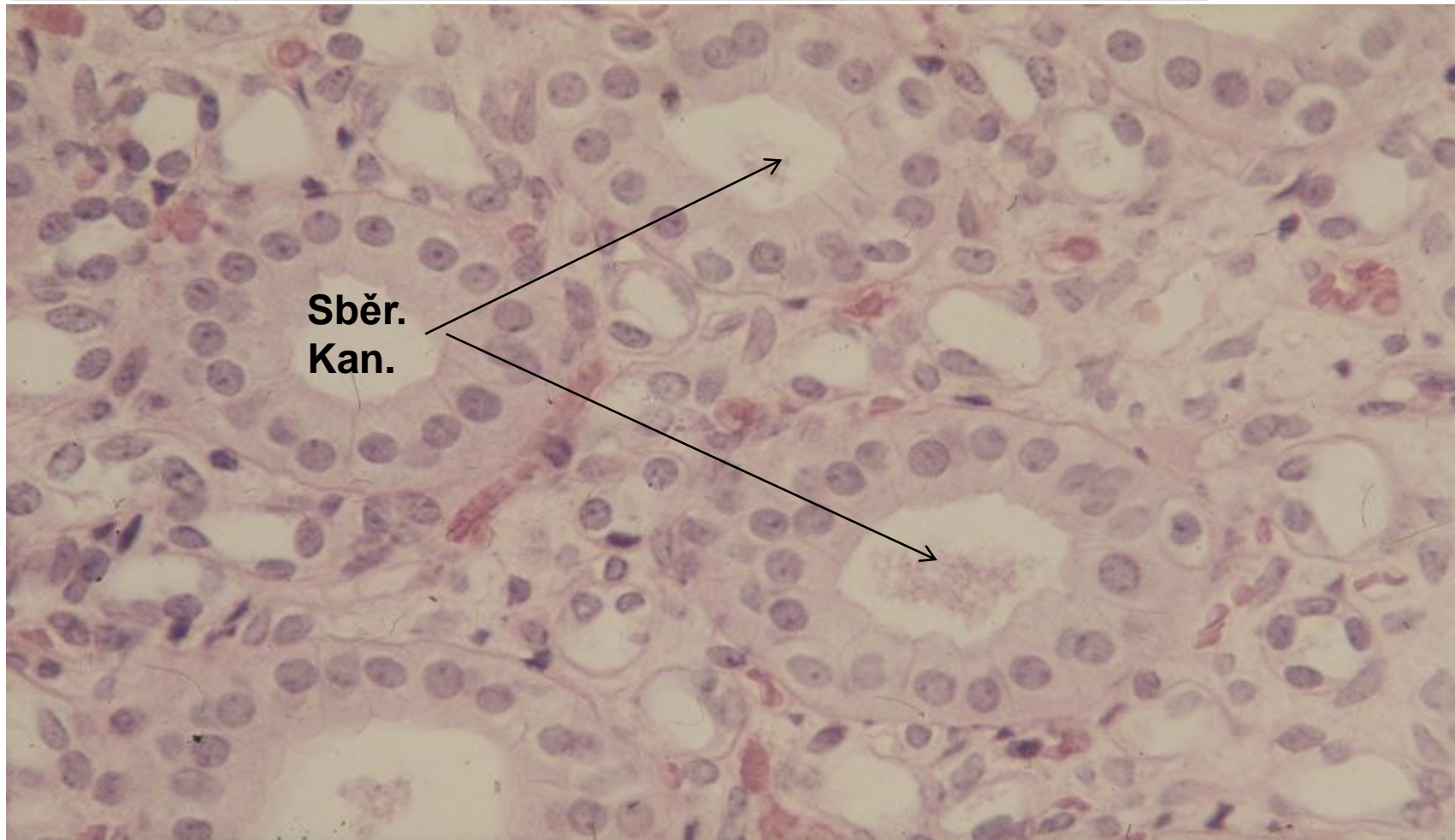
Hemodialýza – je proces, kdy krev pacienta je zbavena odpadních produktů (draslík, močovina, kys. močová a voda)

Přístroj : hemodialyzační přístroj / umělá ledvina /

3 x týdně : 4 – 5 hodin trvá tento proces

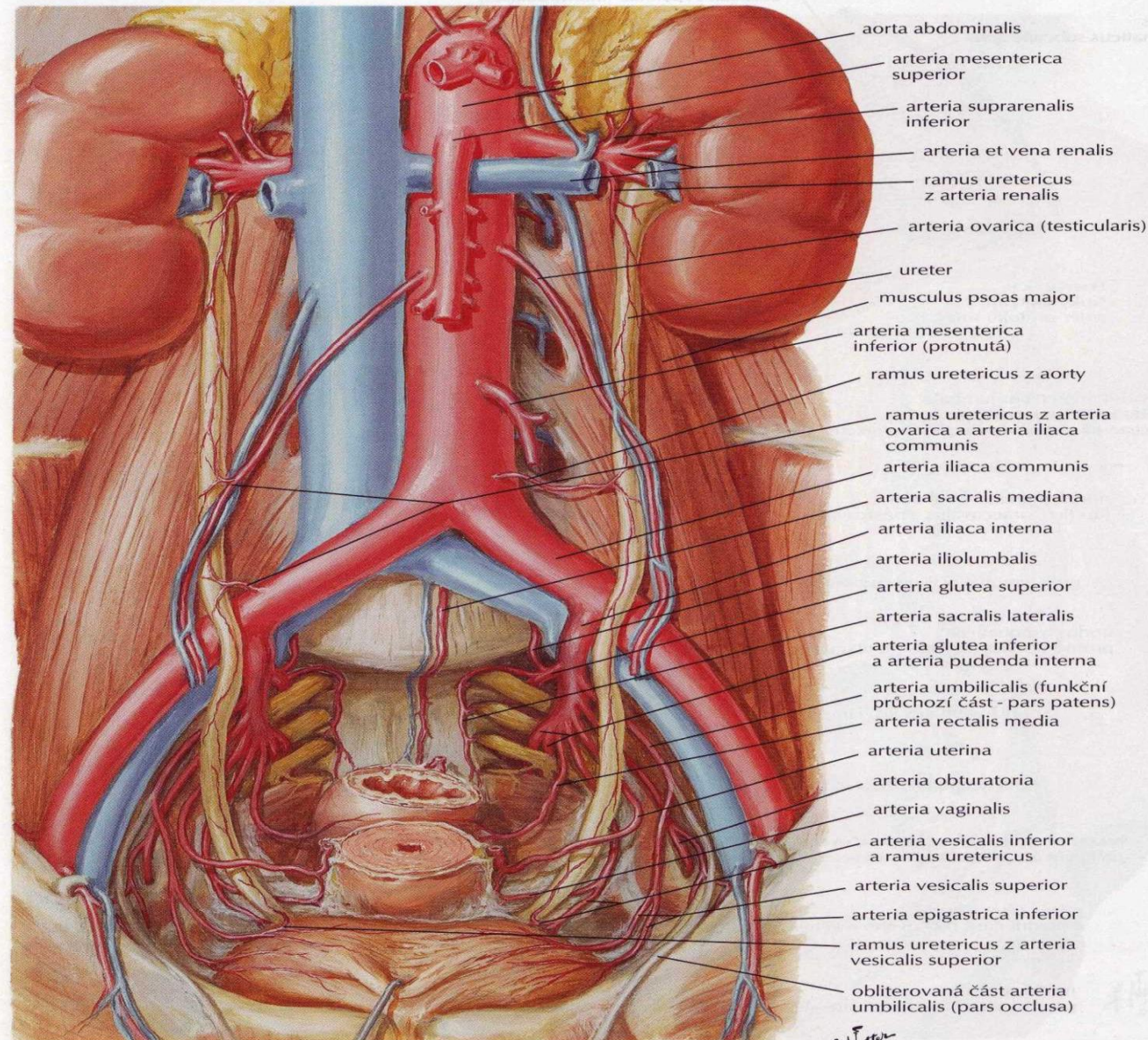
Odtok moči / nejsou součástí nefronu !!! /

- **1/ Sběrací kanálky** – tubuli colligentes
- Jednovrst. kubický epitel – později – cylindrický epitel.
- **2/ Ductuli papillares (Bellini)** – vyústí v area cribrosa na vrcholu pyramidy do malého kalichu / jednovr. cylindr. epitel /
- **Malé kalichy, velké kalichy , pánvička ledviny – přechodní epitel.**

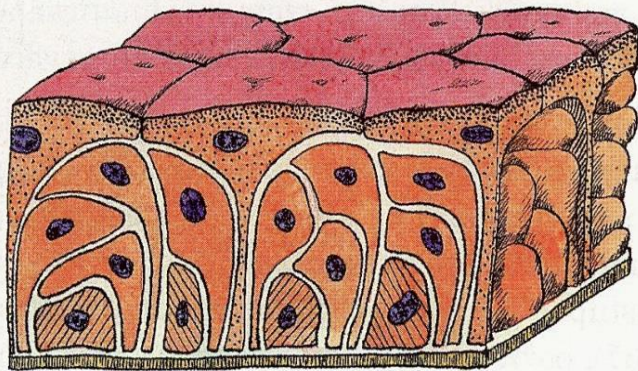
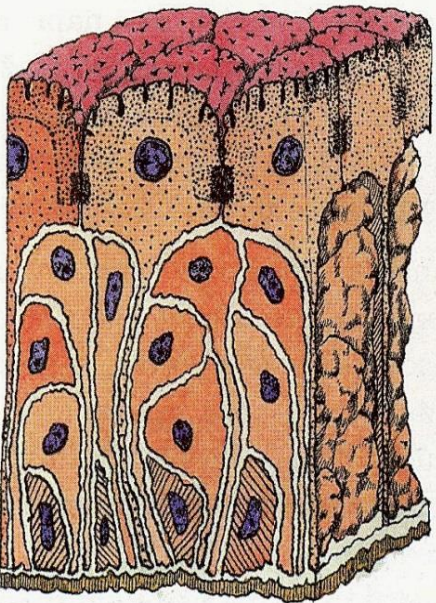
Vývodné cesty močové extrarenální

- 1/ URETER délka: 20 - 30 cm
- Průměr : 4 – 5 mm
- stěna má 3 vrstvy a 3 zúžení :
- A) odstup z pánvičky
- B) přechod přes vasa iliaca
- C) vstup do močového měchýře
- 3 úseky ureteru:
- úsek břišní (retroperitoneální)
- úsek pánevní (malá pánev)
- úsek intramurální (stěna močového měchýře)

Přechodní epitel (urotel) : epitel močových cest

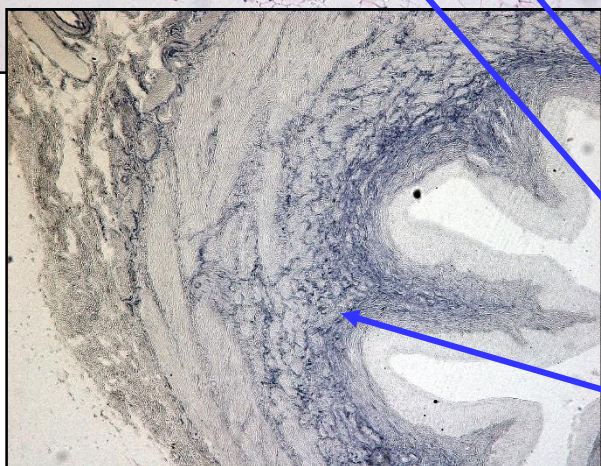
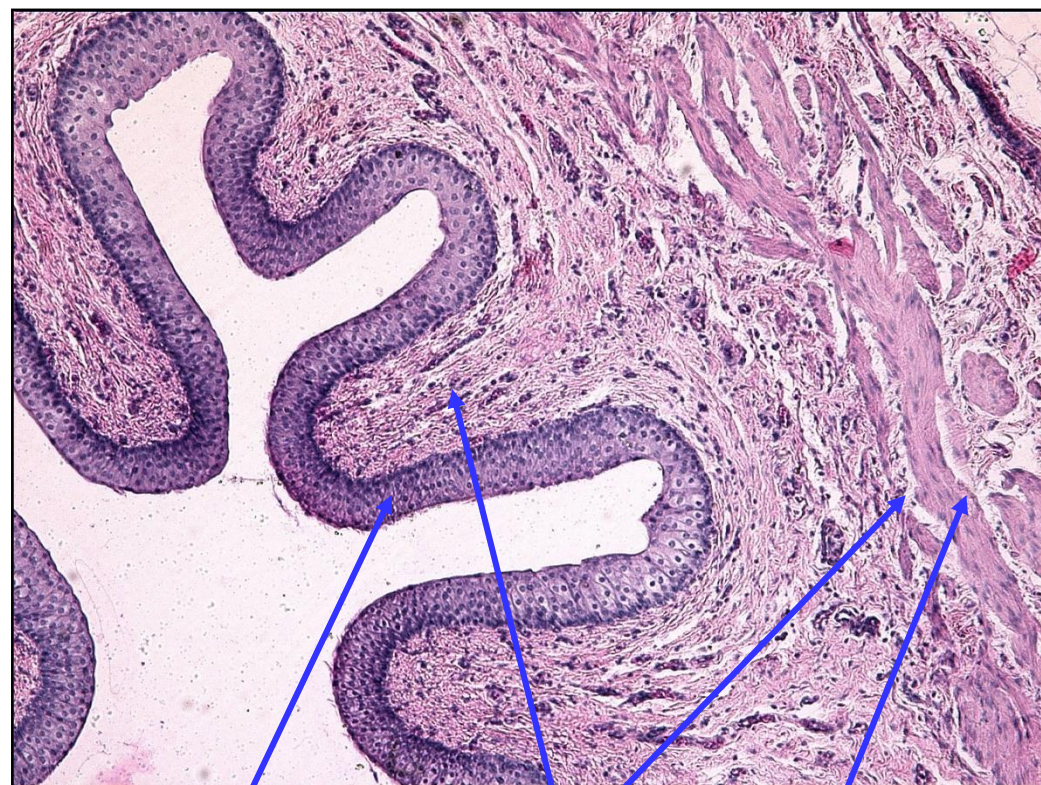
Buňky mají schopnost měnit svoji výšku a tvar

Ureter

3 vrstvy stěny ureteru

Sliznice (přechodný epitel + vazivo)

Svalovina (vnitřní longitudinální a zevní cirkulární vrstva hladké svaloviny, v dolní třetině třetí, longitudinální vrstva)

Adventicie (řidké kolagenní vazivo)

Výrazné množství elastických vláken ve slizničním vazivu (barveno rezorcinovým fuchsinem)

Urolithiasis : zachycení konkrementu v místě zúžení

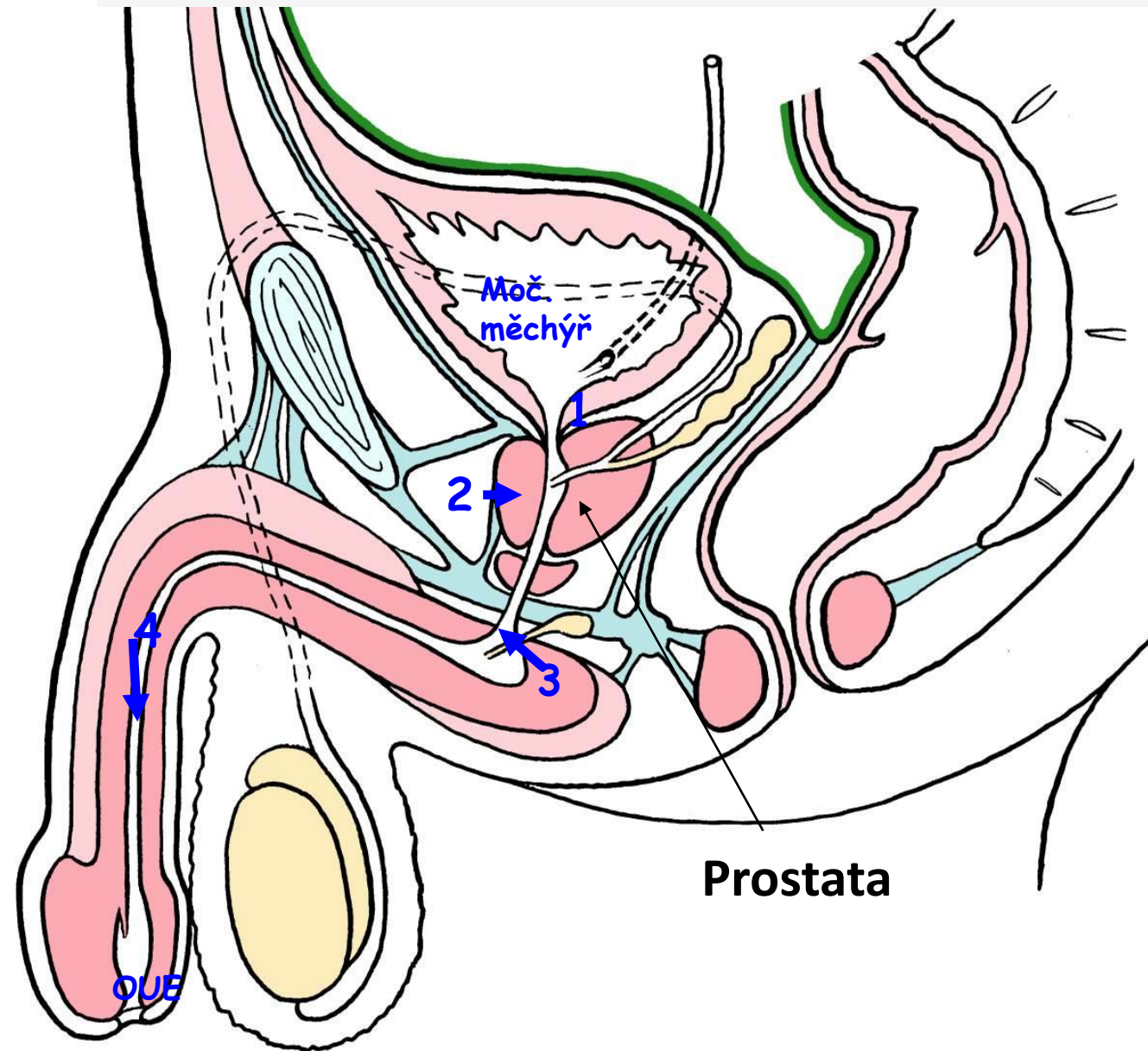
- Vznik tvrdých konkrementů kdekoliv v močových cestách. Soli jsou normálně v moči rozpustné ale začnou krystalizovat a vznikají **nerozpustné konkrementy**, různé velikosti s složení.
- **Nejčastější typy** : oxalátové (oxalát vápenatý)
  - urátové
  - struvitové (fosforečnan hořečnatoamonný)
  - cystinové, xantinové
- **Příčiny** :
  - **nedostatek příjmu tekutin**,
  - nedostatek kys. citrónové,
  - a magnezia,
  - **nedostatek pohybu, ležící pacienti**
  - časté infekce moč. cest,
  - Změny v tvorbě parathormonu
  - **4 % populace v ČR !!!**
  - Ucpání moč. cest, ledvinná (renální) kolika

Močový měchýř

- **Dutý orgán – rezervoár moči**
- (první nucení – 150 ml , maxim. 700 – 750 ml)
- **Plný měchýř – fundus , corpus , apex a cervix vesicae urinariae**

- **Sliznice – nařasená , řasy se vyhladí se jen při plném močovém měchýři.**

- **Trigonum vesicae urinariae – zde nejsou řasy, vrchol trojúhelníku :**
- **odstup urethry – orificium urethrae internum**
- **a mezi ústím ureterů.**

Mužská močová trubice

Začátek:

ostium urethrae internum v trigonum vesicae

Vyústění:

Ostium urethrae externum na glans penis

Délka: 20-24 cm

Části:

1. pars intramuralis 0,5 - 1 cm
2. pars prostatica 2,5- 4 cm
3. pars membranacea 2 cm
4. pars spongiosa 15 cm

3 typy epitelů v průběhu mužské urethry

Pánevní orgány a perineum muže

paramediální (sagitální) řez

- vasa iliaca externa
- peritoneum
- musculus rectus abdominis
- přední list vagina musculi recti abdominis
- fascia transversalis
- fascia umbilicalis praevesicalis
- podkožní vazivo {
  - Camperova fascie
  - Scarpeova fascie
- ramus superior ossis pubis (protnutý)
- ligamentum fundiforme penis
- ligamentum suspensorium penis
- tukové vazivo a plexus venosus praevesicalis (retropubicus)
- vena dorsalis penis profunda
- corpus cavernosum
- fascia penis profunda (Buckova fascie)
- corpus spongiosum
- fascia penis superficialis a tunica dartos scroti
- septum scroti
- musculus ischiocavernosus
- testis

- ductus deferens
- vesica urinaria et fascia
- ureter (protnutý)
- vesicula seminalis
- excavatio rectovesicalis
- rectum
- fascia rectoprostatica (Denonvilliersova fascie)
- prostata krytá fascií
- ramus ischiopubicus (protnutý)
- diaphragma pelvis (musculus levator ani)
- musculus transversus perinei profundus
- centrum perineale
- pars profunda } musculus sphincter ani externus
- pars superficialis
- pars subcutanea
- fascia perinei profunda (Gallaudetova fascie)
- fascia perinei superficialis (Collesova fascie) - dolní ohraničení spatium perinei superficiale
- tunica dartos scroti
- fascia spermatica externa

mediální (sagitální) řez

- urachus
- močový měchýř {
  - apex
  - fundus
  - corpus
  - trigonum
  - cervix
- symphysis pubica
- ligamentum fundiforme penis
- ligamentum suspensorium penis
- ligamentum pubicum inferius
- ligamentum transversum perinei (přední zesílený okraj diaphragma urogenitale)
- spatium perinei superficiale
- corpus cavernosum
- corpus spongiosum
- fascia penis superficialis a tunica dartos scroti
- fascia penis profunda (Buckova fascie)
- preputium
- glans penis a ostium urethrae externum

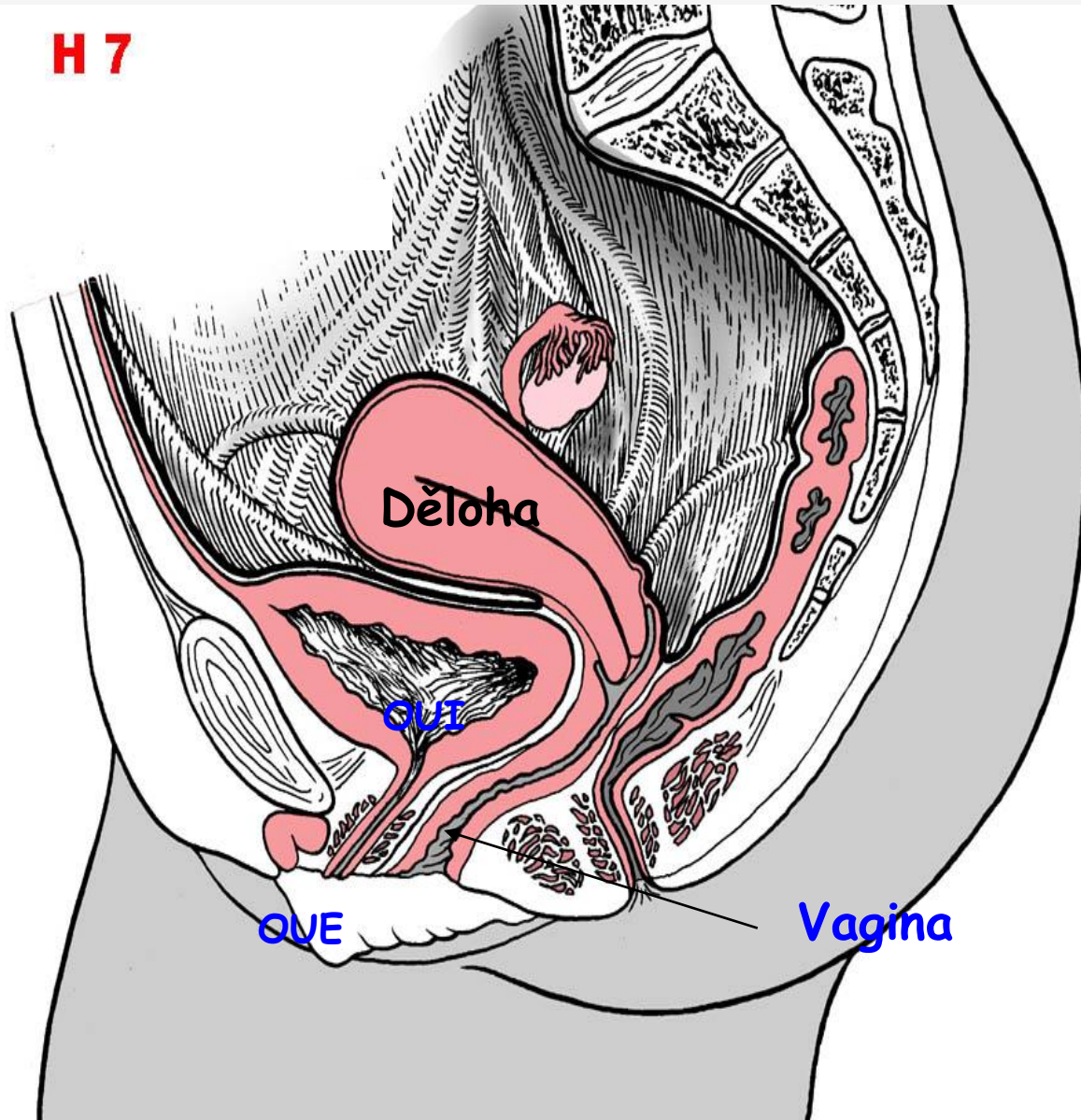
- fascia vesicae urinariae
- excavatio rectovesicalis
- rectum
- vesicula seminalis
- prostata a capsula prostaticae
- fascia rectoprostatica (Denonvilliersova fascie)
- musculus sphincter urethrae
- glandula bulbourethralis (Cowperova žláza)
- centrum perineale
- musculus bulbospongiosus
- fascia perinei profunda (Gallaudetova fascie)
- fascia perinei superficialis (Collesova fascie)
- Buckova fascie
- septum scroti
- fossa navicularis

Močový měchýř
Mužská močová trubice

F. Netter M.D.
 C. Machado
 © I.B.N.

Ženská močová trubice

H 7

Začátek: Ostium urethrae internum (OUI) v trigonu moč. měchýře

Vyústění: ostium urethrae externum (OUE) – ve vestibulum vaginae, 2,5 cm za glans clitoridis, před vchodem poševním

Délka: 3-4 cm

Průsvit: stejnoměrný, 6-8 mm

Průběh: rovná

ve stoji probíhá šikmo dolů
vleže probíhá horizontálně

Části:

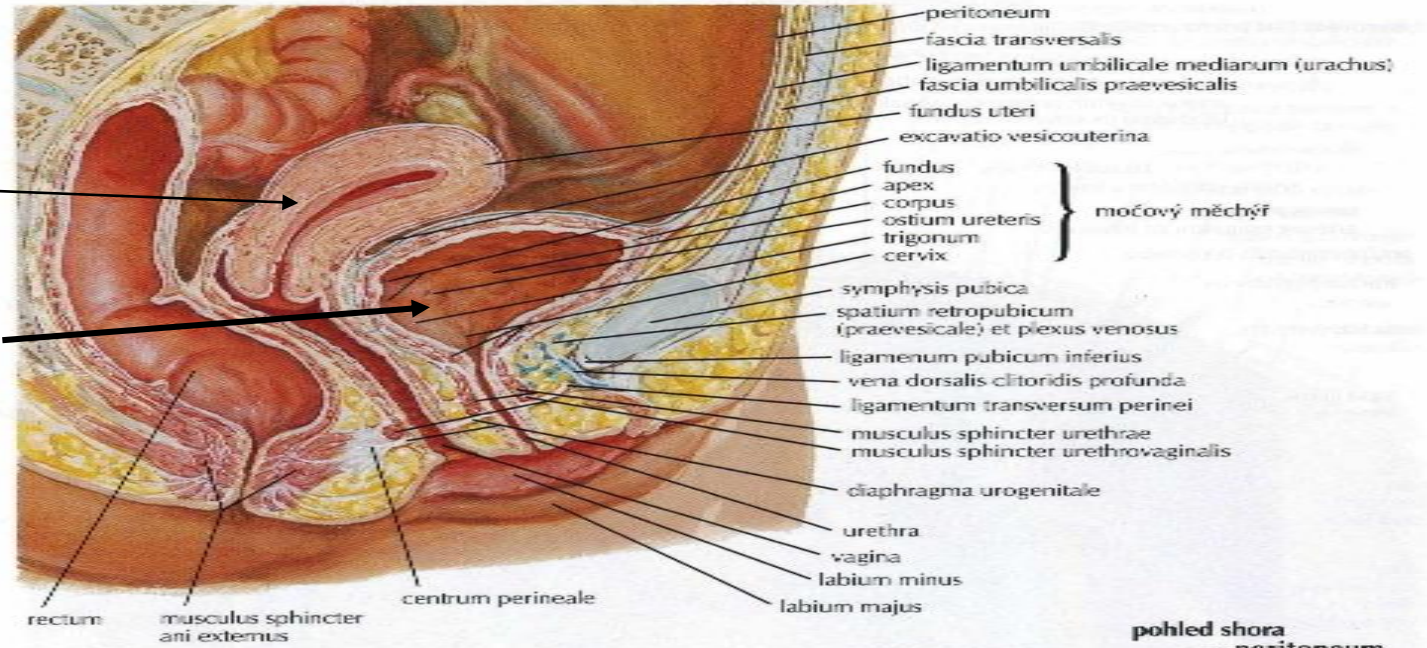
- pars intramuralis
- pars pelvina
- pars perinealis

Močový měchýř: orientace a fixace

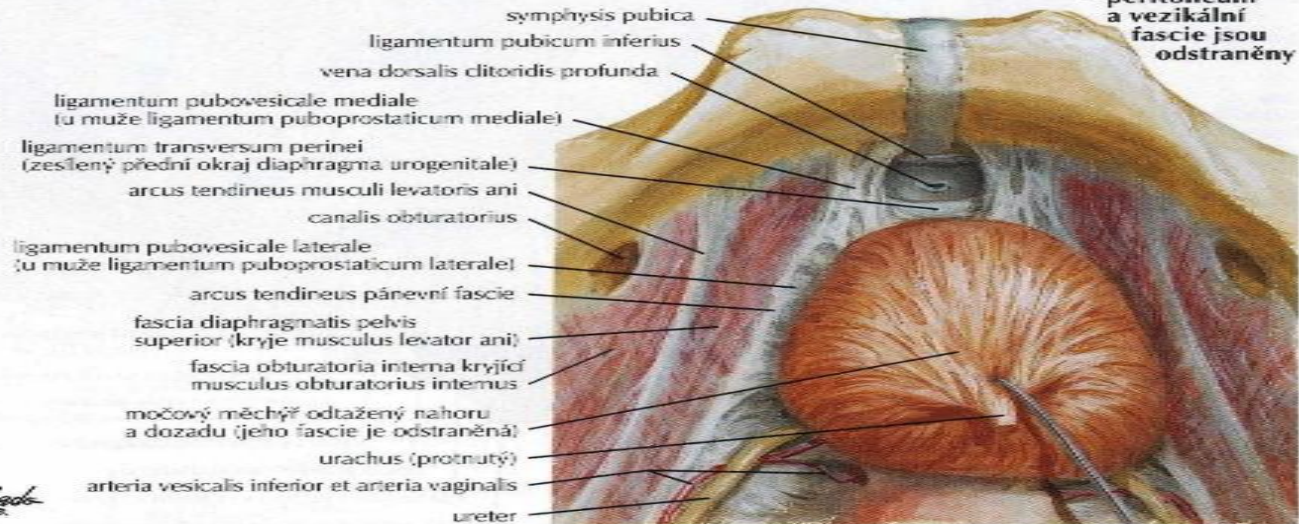
žena: mediánní řez

Děloha

Močový měchýř

pohled shora
- peritoneum
a vezikální
fascie jsou
odstraněny

F. Netter
C. Machado
1882